

Thema duurzaamheid

Project	Aanbesteding sporthal gemeente Haarlemmermeer
Aan	Gemeente Haarlemmermeer
Van	Heleen Geerts, Ruud van Vliet
Kopie aan	n.v.t.
Datum	5 juli 2023

1 Projectdoelstellingen

Gemeente Haarlemmermeer wil in de gebiedsontwikkeling Lincolnpark een duurzame sporthal ontwikkelen, voor de gebruikers, omgeving en het milieu. Voor de nog te realiseren sporthal worden hoge doelstellingen nagestreefd met betrekking tot duurzaamheid, zoals ook te lezen valt in de projectdoelstellingen van Lincolnpark¹. Zo heeft Lincolnpark zichzelf als doel gesteld om Energie Neutraal te zijn. Een haalbaarheidsstudie is opgesteld om deze doelstelling te bekrachtigen. Andere projectdoelstellingen van Lincolnpark zijn: sociaal duurzaam en inclusief, gezonde leefomgeving, circulair, klimaatbestendig, biodivers, flexibel en adaptief. Het streven van gemeente Haarlemmermeer is om al deze doelstellingen in min of meerdere mate terug te laten komen in de nog te realiseren sporthal met horecagelegenheid.

De duurzaamheidsambities van de gemeente Haarlemmermeer binnen dit project gaan verder dan de nu geldende wetgeving. Zo is de eis op het gebied van energie 'nul op de meter' (NOM) voor de nog te realiseren sporthal en horecagelegenheid. Daarnaast spreekt de gemeente de aanvullende wens uit om in te zetten op circulariteit. Dit thema gaat de gemeente binnen deze aanbesteding benaderen aan de hand van de 5 circulaire strategieën van W/E adviseurs². Waarbij gemeente Haarlemmermeer uitspeekt dat zij graag de volgende strategieën terug zien komen in het ontwerp:

- gebruik het hernieuwbaar;
- creëer voorwaarde voor toekomstige cycli, en;
- creëer voorwaarde voor een lange cyclus.

De strategie gebruik het hernieuwbaar krijgt deels al invulling, omdat dit project is aangewezen als voorbeeldproject voor het convenant houtbouw van de MRA³. Aan de Inschrijver wordt gevraagd een materialenpaspoort op te leveren, wat deels invulling geeft aan de strategie "creëer voorwaarden voor toekomstige cycli". Dit neemt niet weg dat deze strategieën, of de andere strategieën, nog verdere invulling dienen te krijgen binnen de nog te realiseren sporthal.

2 Werkwijze

De gemeente Haarlemmermeer kiest voor prestatiegericht werken aan duurzaamheid. Het is daarom dat bij het ontwerpen en realiseren van het gebouw gebruik wordt gemaakt van de methodiek GPR Gebouw. Dit is een hulpmiddel voor het ontwerpproces waarmee in elke ontwerpfase een goede afweging kan worden gemaakt op het gebied van Energie, Milieu, Gezondheid, Gebruikskwaliteit en Toekomstwaarde. GPR Gebouw

¹ <https://www2.haarlemmermeergemeente.nl/lincolnpark/documenten-0>

² <https://www.w-e.nl/kennisbank/circulariteitsprestatie-gebouwen-cpg/>

³ [Convenant Green Deal Houtbouw 2021](#)

geeft een integraal beeld van duurzaamheid en vertaalt dit naar een rapportcijfer per thema. De gemeente hanteert GPR Gebouw versie 4.4 als toets voor de duurzame kwaliteit van het ontwerp en het eindresultaat. Deze toetsing zal gedurende het ontwerpproces plaatsvinden na elke ontwerpfase, bij aanvraag van de omgevingsvergunning en na oplevering van het gebouw.

Een Inschrijver krijgt punten toegekend voor het thema duurzaamheid aan de hand van het gemiddelde gewogen minimumprestatie van het aantal vierkante meters per gebouwfunctie in GPR Gebouw. Naast de GPR-score heeft gemeente Haarlemmermeer een aantal aanvullende eisen met betrekking tot duurzaamheid. Aan deze eisen dient minimaal voldaan te worden en kunnen zodoende gezien worden als 'knock-out criteria'.

2.1 NOM

Gemeente Haarlemmermeer eist 'Nul Op de Meter', oftewel NOM, voor de nog te realiseren sporthal. Dit resulteert in het volledige aantal punten op sub-thema 1.1 in GPR gebouw. De NOM-grens voor utiliteit is niet verder gespecificeerd, zoals deze wel bestaat voor woningen. Binnen deze aanbesteding hanteren wij daarom het volgende kwalitatief niveau voor NOM: een Energieneutraal gebouw inclusief het niet-gebouwgebonden gebruik.

Voor het bepalen van het niet-gebouwgebonden energieverbruik wordt aangesloten bij de waarde uit de NTA 8800, tabel 7,3 en tabel 16 van het rapport 'Inijking energielabel utiliteitsbouw'⁴. Uit deze bronnen is op te maken dat voor de sporthal en de horeca gerekend moet worden met een waarde van 8,76 kWh/m²/jaar voor niet-gebouwgebonden energieverbruik.

Voorbeeld: Voor een sporthal is het bepalingsniveau voor niet-gebouwgebonden energieverbruik 8,76 kWh/m²/jaar. De sporthal heeft een GO van 2300 m². Het energieverbruik voor niet-gebouwgebonden is in dit voorbeeld (2300*8,76) 20.148 kWh (finaal energie verbruik).

2.2 Convenant houtbouw van de MRA

Dit project dient als voorbeeldproject voor het convenant houtbouw van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Dit houdt in dat minimaal 65% van het volume van de draagconstructie (excl. fundering) moet bestaan uit biobased materiaal.

Het hout dat wordt gebruikt voor de draagconstructie moet van Europese oorsprong zijn en in Europa zijn geassembleerd. Daarnaast dient het gebruikte hout minimaal een "70% FSC mix" en/of "70% PEFC" gecertificeerd te zijn.

Het percentage (%) volume biobased materiaal van de draagconstructie dient bepaald te worden op basis van de invoer van de MPG-berekening. Indien de dimensie van het ingevoerde materiaal in de MPG-berekening niet m³ is, of niet omgerekend kan worden naar m³, dienen de onderstaande omrekenwaarden te worden aangehouden.

⁴ <https://open.overheid.nl/repository/ronl-410b3d61-10db-4fd8-9512-f64bf063e6e1/1/pdf/Eindrapportage%20inijking%20energielabels%20utiliteit.pdf>

Tabel 1 omrekenwaardes volume berekening draagconstructie

Invoer MPG	Dimensie MPG	Omrekenwaardes (m ³)
Staal	1 kg	0,000128 m ³
Beton	1 kg	0,0004167 m ³
Hout	1 kg	0,002 m ³

Bij het berekenen van het percentage (%) volume van de draagconstructie dient tevens rekening te worden gehouden met het onderstaande punt:

- Bij een HSB wandelement moet aangehouden worden dat 25 % van het volume bestaat uit biobased materiaal.

Het bepalen van het gevraagde percentage (%) volume van de draagconstructie bestaande uit biobased materiaal dient schriftelijk te worden toegelicht, waarbij de gebruikte waardes herleidbaar moeten zijn uit de ingediende MPG-berekening. Van de bovenstaande omrekenwaardes en punten mag, indien voldoende onderbouwd, worden afgeweken. De onderbouwing dient wel met bronnen te worden bevestigd en tevens schriftelijk worden toegelicht. Daarnaast dient men schriftelijk te onderbouwen dat het hout wat gebruikt gaat worden minimaal gaat bestaan uit de voorgeschreven FSC-mix.

2.3 Materialen paspoort

Bij oplevering van het gebouw dient een materialenpaspoort te worden aangeleverd. Deze dient tevens te worden onderhouden tijdens de onderhoudsfase van het gebouw.

3 Bepalen GPR Gebouw score

Voor het beoordelen van de inschrijvingen hanteert de gemeente een gemiddelde gewogen minimumprestatie op basis van het aantal vierkante meters per gebouwfunctie in GPR Gebouw. Dit betekent dat de Inschrijver een gemiddelde gewogen GPR gebouwscore dient aan te tonen aan de hand van het rekenblad "GPR-rekenblad Combinatiegebouw" en twee GPR-berekeningen dient aan te leveren (horeca en sporthal). Dit rekenblad wordt meegeleverd met de projectlicentie van GPR Gebouw en is te vinden onder het onderwerp "Downloads" in het menu van de applicatie. De score van het gewogen gemiddelde bedraagt minimaal 7,6, waarbij de score per thema niet lager mag zijn dan de scores die zijn opgenomen in tabel 2. Indien een ontwerp op één of meer thema's niet voldoet aan de minimale score wordt deze uitgesloten van verdere deelnamen.

Tabel 2 minimale score per thema

GPR thema's	Minimale score	Weging
Energie	9	20%
Milieu	6,5	20%
Gezondheid	7,5	20%
Gebruikerskwaliteit	8	20%
Toekomstwaarde	7	20%

De horeca dient casco te worden opgeleverd, inclusief elektriciteit, ruimteverwarming en warmtapwater. Dit houdt in dat de Inschrijver maar beperkte invloed heeft op de invulling van de horeca. Om de GPR-berekening van de horeca objectief en vergelijkbaar te houden kan de Inschrijver enkel de onderwerpen invullen waar hij direct invloed op heeft. De Inschrijver krijgt vooraf voor de horecagelegenheid en de sporthal een voorbereide GPR-berekening, deels ingevuld met default waarde. Deze GPR-berekeningen dient de Inschrijver te gebruiken om de GPR scores te bepalen.

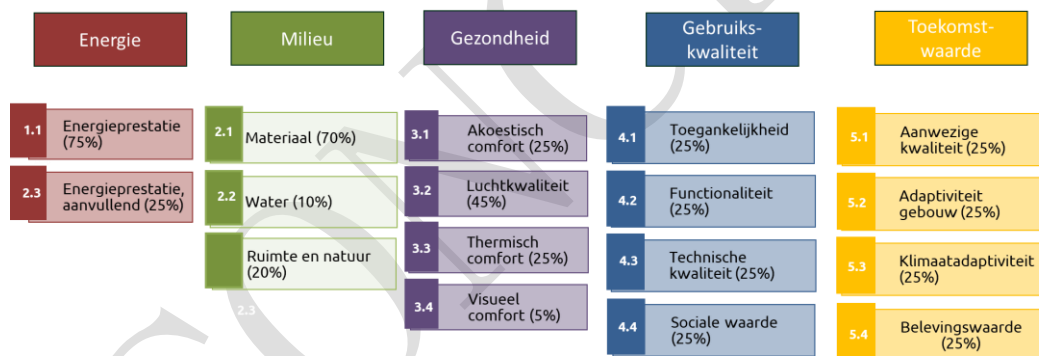
Gemeente Haarlemmermeer realiseert zich dat de lat voor duurzaamheid met deze eisen hoog is gelegd. Het halen van de minimum scores vraagt al een zekere inspanning van de Inschrijvers en zorgt al voor een hoge mate van duurzaamheid. Met deze eisen wil gemeente Haarlemmermeer marktpartijen uitdagen om te laten zien wat nu al mogelijk is.

4 GPR gebouw 4.4

GPR gebouw is een hulpmiddel om duurzaamheid van een gebouw inzichtelijk te maken. GPR geeft een gebouw op 5 thema's een score, van 1 tot 10. Naast de klassieke thema's, als energie en milieu, geeft GPR een gebouw ook een score op de thema's gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde. Door gebruik te maken van GPR creëer je een gemeenschappelijke en prestatiegericht begrippenkader op het gebied van duurzaam bouwen. En benader je duurzaamheid vanuit de breedte, niet enkel energie en milieu.

De hierboven genoemde thema's bestaan uit een aantal sub-thema's, zoals in figuur 1 is weergegeven. De sub-thema's dragen ieder voor een bepaald percentage bij aan de totale score op dat thema.

Per sub-thema krijgt een gebouw een aantal punten op basis van een set van maatregelen die in min of meerdere mate bijdragen aan de duurzaamheidsprestaties. Bij het sub-thema luchtkwaliteit van het thema gezondheid kun je bijvoorbeeld denken aan de ventilatiecapaciteit van de installatie en de kwaliteit van de buitenlucht. De sommatie van het aantal punten geeft de score van het sub-thema. De scores van het sub-thema's geven samen de score van het thema.

Figuur 1 thema's en sub-thema's GPR gebouw

Als eindresultaat, na invoeren van de gehele GPR berekening, worden de scores per thema gegeven in een figuur. Waarbij het goed is om te beseffen dat de GPR scores per thema onderling niet vergelijkbaar zijn. Een 8 op het thema energie is bouwbesluit niveau, terwijl een 8 op het thema milieu als zeer uitdagend kan worden beschouwd.

GPR gebouw geeft de mogelijkheid om extra punten toe te kennen aan vernieuwende en creatieve duurzame innovaties die niet direct gewaardeerd worden in GPR gebouw, middels de extra maatregelen. Gemeente Haarlemmermeer stimuleert het gebruik van vernieuwende en creatieve duurzame innovaties. De memo 'Extra maatregelen in GPR Gebouw'⁵ van Stichting W/E adviseurs (2017) geeft de werkwijze voor het toekennen van de aanvullende puntenwaardering aan de extra maatregelen.

⁵ 'Extra maatregelen in GPR Gebouw'

5 Indieningsvereisten

Inschrijver dient aan de hand van GPR-gebouw aan te tonen dat de inschrijving voldoet aan de minimum prestatie-eisen. Hierbij gelden de volgende indieningsvoorwaarden:

- De berekening is uitgevoerd in GPR Gebouw versie 4.4;
- Een toelichting bij de GPR-berekeningen waaruit op te maken is hoe de Inschrijver de ingediende GPR-scores gaat waarmaken. De toelichting dient kwalitatief getoetst te kunnen worden;
- Voor elke gebouwfunctie, sporthal en horeca, dient een afzonderlijke GPR-berekening te worden aangeleverd;
- Gemiddelde gebouwscore per thema dient men te bepalen met “GPR-rekenblad Combinatiegebouw” naar rato van gebruiksoppervlak van gebouwfunctie;
- Voor het horecagedeelte en de sporthal wordt gebruik gemaakt van een voorbereide GPR-berekening met default waarden. De Inschrijver dient deze berekening te gebruiken voor het bepalen van de GPR-scores en ingevuld aan te leveren bij de indiening;
- De score per thema mag niet lager zijn als de waardes gegeven in tabel 2;
- Voor het bepalen van de gemiddelde gewogen score dient men de weging per thema aan te houden zoals gegeven in tabel 2;
- De gemiddelde gewogen score wordt afgerond naar één (decimaal) achter de komma;
- De berekening is uitgevoerd of geaccordeerd door een erkende GPR-Expert⁶. De Expertstatus dient bij de inschrijving te worden aangetoond;
- Een uitdraai dient toe te zijn gevoegd van de GPR-berekeningen met in ieder geval de weergave van de resultaten en de gekozen maatregelen per thema, zie ook figuur 2;
- Inschrijvers dienen zelf te zorgen voor een GPR-licentie;
- Een schriftelijke toelichting hoe de Inschrijver voldoet aan de eisen gesteld uit het convenant houtbouw van de MRA, dient minimaal te voldoen aan eerder beschreven eisen (paragraaf 2.2) , en;
- Een toelichting hoe de Inschrijver invulling gaat geven aan de eisen gesteld aan het materialenpaspoort.

Printen	
Module	Berekening
Resultaten	☒
Proceskwaliteit	☐
Langer thuiswonen	☐
Energie	☒
Milieu	☒
Gezondheid	☒
Gebruikskwaliteit	☒
Toekomstwaarde	☒

Figuur 2 meegeleverde uitdraai GPR gebouw

6 Puntenwaardering

Inschrijvingen waarbij de gemiddelde GPR-score van de gebouwen (Combinatieblad) lager is dan 7,6, of waarvan de GPR-score per thema lager is dan aangegeven in tabel 2 worden niet verder in behandeling genomen. Ook inschrijvingen die niet voldoen aan de indieningsvereisten worden niet verder in behandeling genomen.

De som van de GPR-score vormt de totaalscore op het thema duurzaamheid. Bij de beoordeling van de inschrijvingen hanteert de gemeente een score tabel op basis van de gemiddelde gewogen GPR-score.

⁶ Informatie over erkende GPR-Experts vindt u op <https://www.gprsoftware.nl/gpr-gebouw-experts/gpr-gebouw-expert-inschakelen/>